

**Kauniaisten kaupungin
tarkastusvaliokunnan
arviointikertomus
vuodelta 2020**

**Kauniaisten kaupunki
Grankulla stad**

Sisällysluettelo

1.	Tarkastusvaliokunnan tehtävät ja kokoonpano.....	1
2.	Edellisten vuosien arviointikertomuksissa esitettyjen havaintojen ja kehittämisehdotusten seuranta	2
3.	Talouden tavoitteiden toteutumisen arviointi.....	3
4.	Toiminnan tavoitteiden toteutumisen arviointi	4
5.	Sivistystoimi	7
5.1	Hallinto ja talous	7
5.2	Varhaiskasvatus.....	7
5.3	Opetustoimi	8
5.4	Kulttuuri- ja vapaa-aikatoimi.....	12
6.	Muita havaintoja.....	15
6.1	Yleishallinto	15
6.2	Sosiaali- ja terveystoimi	17
6.3	Yhdyskuntatoimi	19
6.4	Rakennusvalvonta	20
7.	Tarkastusvaliokunnan esitys kaupunginvaltuustolle	21
8.	Yhteenveto.....	21
9.	Allekirjoitukset	22

1. Tarkastusvaliokunnan tehtävät ja kokoonpano

Kaupunginvaltuusto asetti 12.6.2017 kuntalain mukaisesti tarkastusvaliokunnan valtuustokaudelle 2017 – 2021 hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten.

Tarkastusvaliokunnan jäseninä ja heidän henkilökohtaisina varajäseninä ovat vuoden 2020 arviointityössä olleet:

Jäsenet	Varajäsenet
Olavi Filppula, puheenjohtaja	Harri Fagerlund
Stefan Stenberg, varapuheenjohtaja	Christoffer Lindqvist
Veronica Fellman	Marina Almark
Jarkko Huttunen	Pirjo Huttunen
Sari Mutka	Elina Eväsoja

Tarkastusvaliokunnan päätöksenteko on tapahtunut puheenjohtajan esityksestä ja pöytäkirjanpitäjänä on toiminut JHT, KHT Outi Koskinen KPMG Julkistarkastus Oy:stä.

Tarkastusvaliokunnan jäsenet eivät ole osallistuneet sen toimialan tai valiokunnan arviointiin, jonka varsinaisia tai varajäseniä he ovat.

Tarkastusvaliokunnan tehtävät

Tarkastusvaliokunnan tehtävänä on kuntalain mukaisesti valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kaupungissa ja kaupunkikonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Tarkastusvaliokunnan tehtävänä on myös huolehtia kaupungin ja sen tytäryhteisöjen tarkastusten yhteensovittamisesta. Mikäli kaupungin taseessa on kattamatonta alijäämää, tarkastusvaliokunnan tehtävänä on arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä. Lisäksi tarkastusvaliokunnan tehtävänä on kuntalain 84 §:n mukaisten sidonnaisuusilmoitusten käsittely ja ilmoitusvelvollisuuden noudattamisen valvonta. Kaupungin on pidettävä sidonnaisuuksista rekisteriä yleisessä tietoverkossa, jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu.

Tarkastusvaliokunnan vuoden 2020 arviointitoiminta

Tarkastusvaliokunta toteutti vuoden 2020 arvioinnin valtuustokaudelle 2017 – 2021 laatimansa arviointisuunnitelman ja vuoden 2020 arvioinnin työohjelman mukaisesti. Arvioinnin painopistealueena vuonna 2020 oli opetustoimi ja varhaiskasvatus.

Tarkastusvaliokunnan arviointityö perustui kaupungin tilinpäätökseen 2020 sekä talousarvioon 2020 ja taloussuunnitelmaan 2020 – 2022. Lisäksi tarkastusvaliokunta perehtyi kaupunginhallituksen ja valiokuntien pöytäkirjoihin sekä muihin selvityksiin. Tarkastusvaliokunta kuuli kaupungin viranhaltijoita, työntekijöitä ja luottamushenkilöitä.

Tarkastusvaliokunta kokoontui 12 kertaa. Lisäksi tarkastusvaliokunnan jäsenet valmistelivat itsenäisesti tekstiluonnoksia arviointikertomukseen. Tarkastusvaliokunta perehtyi opetustoimen ja varhaiskasvatuksen toimintaan kuulemalla suomenkielisen ja ruotsinkielisen opetus- ja varhaiskasvatusvaliokuntien puheenjohtajia, sivistystoimen johtajaa, opetuspäällikköä, varhaiskasvatuspäällikköä sekä talouspäällikköä. Lisäksi kokouksissa oli kuultavana kaupunginjohtaja, talousjohtaja, tietohallinnon kehittämisspäällikkö ja henkilöstöjohtaja, jotka antoivat selvityksiä toimintaan, hallintoon ja talouteen liittyvistä asioista omilta vastuualueiltaan.

Tarkastusvaliokunta vastaanotti kuntalain mukaisesti sidonnaisuusilmoituksia ja niihin tehtyjä muutoksia vietäväksi sidonnaisuusrekisteriin, jota ylläpidetään kaupungin yleisessä tietoverkossa.

Tarkastusvaliokunta kehitti omaa toimintaansa osallistamalla tarkastusvaliokunnan jäsenille suunnattuun koulutukseen. Tarkastusvaliokunnan puheenjohtaja ja kolme jäsentä osallistuivat pääkaupunkiseudun kuntien ja kuntayhtymien tarkastuslautakuntien yhteiseminaariin 26.11.2020.

Tilintarkastus 2020

Tilikauden 2020 tilintarkastus suoritettiin julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Tilintarkastaja esitti tarkastusvaliokunnalle tilintarkastussuunnitelman ja raportoi tarkastussuunnitelman toteutumisesta.

Tilintarkastaja antoi tarkastusvaliokunnalle vuoden 2020 tilintarkastuksesta kaksi kirjallista raporttia. Nämä raportit toimitettiin kaupunginjohtajalle ja talousjohtajalle. Tarkastusvaliokunta suosittelee, että tilintarkastajan raporteissa esitetyt havainnot huomioidaan ja että ne johtavat tarvittaviin toimenpiteisiin.

2. Edellisten vuosien arviointikertomuksissa esitettyjen havaintojen ja kehittämisehdotusten seuranta

Kaupunginvaltuusto käsitteli 15.6.2020 arviointikertomuksen vuodelta 2019. Kaupunginhallitus antoi 16.11.2020 valtuustolle valiokuntien ja yleishallinnon vastineet arviointikertomuksen suosituksiin.

Tarkastusvaliokunta toteaa, että vuoden 2019 arviointikertomuksessa esiin tuotu huomio poikkihallinnollisten kuulemistilaisuuksien muistioiden pitämisestä ei ole toteutunut. Tämän johdosta poliittisten päättäjien esille tuotuja jatkovalmisteluun liittyviä toivomuksia ei ole otettu huomioon viranhaltijoiden valmistelutyössä.

Vastauksenamme viime vuoden arviointikertomuksen palautteeseen kaupungilla tulee olla ikääntymispoliittinen strategia vuosille 2021 – 2025. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2014 ei ollut vuonna 2020 vielä valmis. Kauniaisten mielenterveystyön kokonaissuunnitelma 2008 – 2015 tehtiin hyödyntäen mielenterveystyötä. Mielenterveystyön kokonaissuunnitelma on edelleen kesken.

Liikkumisohjelma hyväksyttiin vuonna 2020 ja kulttuuriohjelmaa valmisteltiin syksyllä 2020. Kauniaisten digitalisaatio-ohjelma laadittiin vuosille 2021 – 2023.

Suomenkielinen opetus- ja varhaiskasvatusvaliokunta toi vastineessaan esille, että kaksikielisyysohjelma päivitettäisiin syksyllä 2020, mutta päivittäminen siirtyi vuodelle 2021.

Tarkastusvaliokunta suosittelee, että edellä mainitut asiakirjat arvioidaan ja tarpeen vaatiessa päivitetään ja julkaistaan kaupungin verkkosivuilla.

Tarkastusvaliokunta katsoo, että vaikka kaksikielisyysohjelma ei ole lakisääteinen, se on tarpeellinen ja tulee päivittää pikaisesti.

Suomenkielinen opetus- ja varhaiskasvatusvaliokunta toi vastineessaan esille, että sivistyspoliittinen ohjelma on päällekkäinen kaupungin strategian kanssa. Asiakirja ei ole lakisääteinen. Sivistystoimi on saanut viime vuosina runsaasti hallintoa ja henkilöstöä kuormittavia selvitys-, ohjelma- ja suunnitelmapyyntöjä, joten tarkastusvaliokunta katsoo, ettei sivistyspoliittisen ohjelman päivitys ole tarpeellinen.

Tarkastusvaliokunta suosittelee, että kaikkien ohjelmien kohdalla tulee tarkastella niiden tarpeellisuus ja strategianmukaisuus ja huolehtia siitä, etteivät ohjelmat ole päällekkäisiä tai ristiriitaisia.

3. Talouden tavoitteiden toteutumisen arviointi

Kaupungin vuoden 2020 talouden tulos oli 1,7 milj. euroa. Ylijäämäiseen tulokseen vaikutti kertaluonteinen 3,8 milj. euron valtion tuki koronaepidemiasta selviämiseen. Toimintatuotot toteutuivat 1,3 milj. euroa talousarviota ja 11 % edellisvuotta pienempinä johtuen toiminnan osittaisista keskeytyksistä koronaepidemian vuoksi. Toimintakuluissa oli nousua 3,3 % edelliseen vuoteen verrattuna. Koronaepidemian aiheuttamat kustannukset huomioiden kulut ovat toteutuneet kuitenkin noin 0,5 milj. euroa muutettua talousarviota pienempinä. Verotulot kasvoivat 3,3 % vuoteen 2019 verrattuna. Kunnallisverotulot kasvoivat 4,5 %, mutta jäivät alle talousarvion noin 1,2 milj. euroa. Kunnallisverotulojen laskuun vaikutti työttömien työnhakijoiden lukumäärän lähes kaksinkertaistuminen vuoden aikana.

Kauniainen on Suomen ainoa kunta, jolla on ollut vuosina 2017 – 2019 negatiivinen valtionosuus, yhteensä 4,9 milj. euroa eli valtionosuuksien tasaukset ovat olleet suuremmat kuin valtionosuuksien kertymä. Vuonna 2020 valtionosuuksiin sisältyi koronaepidemiasta johtuva kertaluonteinen 3,8 milj. euron valtionosuus, mistä johtuen valtionosuudet kääntyivät positiiviseksi, 4,2 milj. euroon. Negatiivinen valtionosuustasaus (14,2 milj. euroa) oli 20,6 % vuoden 2020 verotuloista (69,2 milj. euroa).

€ 1 000	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Valtionosuudet ennen tasausta	14 626	13 932	12 374	12 718	12 146	12 033	12 448	16 636 *)
Tasaukset	-11 514	-11 814	-12 049	-12 285	-12 942	-14 317	-14 312	-14 248
Tilitetyt valtionosuudet / valtionosuudet yhteensä	3 112	2 119	325	433	-796	-2 284	-1 864	2 389
Verotulomenetysten korvaus								1 936
Tasaukset verotuloista %	20,60 %	20,00 %	20,10 %	19,51 %	17,38 %	20,70 %	21,36 %	20,59 %

*) Sisältää peruspalvelujen valtionosuuden lisäyksenä koronaepidemiasta selviämiseen vuonna 2020 myönnettyä tukea 3 752 tuhatta euroa.

Strategisten talouden tavoitteiden 2018 – 2022 toteutuminen vuonna 2020

Kaupungin valtuustokauden strategiset talouteen liittyvät tavoitteet ovat:

1. Kunnallisveroaste korkeintaan 17 %
2. Rakenteellinen tulos keskimäärin ylijäämäinen.

Vuonna 2020 kunnallisveroaste oli 17 %, joten ensimmäinen strateginen tavoite toteutui. Toinen strateginen tavoite, rakenteellinen tulos keskimäärin ylijäämäinen ei kertaluonteisesta koronatuesta huolimatta toteutunut. Kumulatiivinen rakenteellinen tulos valtuustokaudella vuodesta 2018 alkaen on alijäämäinen, -2,2 milj. euroa.

Rakenteellinen tulos vuonna 2020 oli hieman ylijäämäinen, 0,3 milj. euroa. Ylijäämäiseen tulokseen vaikutti kertaluonteinen 3,8 milj. euron valtion koronatuuki. Koronaepidemiasta aiheutui suoria kustannuksia noin 1,0 milj. euroa. Rakenteellinen tulos olisi ollut ilman kertaluonteista valtion koronatukea ja suoria koronaepidemian aiheuttamia kustannuksia noin 2,5 milj. euroa alijäämäinen. Alla olevassa taulukossa on kuvattu maanmyyntituloilla ja muilla poikkeuksellisilla tai kertaluonteisilla tuloerillä oikaistu vuosittainen tilikauden tulos.

€ 1 000	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Tilinpäätöksen tulos	-985	-1 538	1 590	7 132	6 198	3 229	-1 520	1 654
Poikkeukselliset tuloerät	-1 736	-760	-7 006	-9 031	-1 175	-1 575	-2 631	-1 368
Oikaistu eli rakenteellinen tulos	-2 721	-2 298	-5 416	-1 899	5 023	1 654	-4 151	286

Talouden sitovat tavoitteet 2020 ja niiden toteutuminen

Käyttötalouden tulosaluekohtaisia nettomäärärahojen ylityksiä tapahtui seuraavilla tulosalueilla: kaupunginvaltuusto (3 642 eur), hallinto- ja talouspalvelut (130 178 eur), sosiaali- ja terveystoimen hallinto (33 223 eur), sosiaalipalvelut (458 711 euroa), vanhuspalvelut (79 612 eur), terveydenhuolto (53 437 eur), erikoissairaanhoido (517 449 eur), maankäyttösopimuskorvaukset ja myyntivoitot (tuloarvion alitus 2 273 423 eur). Muilta osin käyttötalous toteutui muutettuun talousarvioon nähden sitovien nettomäärärahojen puitteissa. Kaupunginvaltuusto 15.3.2021 § 11 hyväksyi vuoden 2020 käyttötalouden sitovien toimintakatteiden ylitykset ja alitukset.

Investoinnit, 5,7 milj. euroa toteutuivat muutettujen talousarviomäärärahojen puitteissa.

Tase ja taloudellinen asema

Kaupungin tase oli edelleen vahva ja omavaraisuusaste 87 % oli erinomainen. Omassa pääomassa oli edellisten tilikausien ylijäämää 52,7 milj. euroa ja tilikauden ylijäämä 1,7 milj. euroa.

Kaupunkikonsernin taseen loppusumma oli 148,6 milj. euroa ja omavaraisuusaste 70 % oli hyvällä tasolla. Kaupunkikonsernin lainakanta oli 26,1 miljoonaa euroa.

Kaupungin vuoden 2020 talouteen vaikuttivat koronaepidemian tuoma toiminnan epävarmuus, kertaluonteinen koronatuki ja koronan aiheuttamat suorat kustannukset. Tulevien vuosien haasteina ovat tulopohjan epävarmuus, toimintamenojen kasvupaine, koronaepidemiasta syntynyt palvelu- ja hoitovelka sekä investointitaso ja vuosittain nousevat poistot.

4. Toiminnan tavoitteiden toteutumisen arviointi

Kauniaisten kaupunkistrategian 2018 – 2022 valtuustokauden tavoitteiden ja vuoden 2020 toimenpiteiden toteutumisen arviointi

Kauniaisten kaupunkistrategiassa 2018 – 2022 on valtuustokauden viiden strategisen painopistealueen mukaisia valtuustokauden tavoitteita, joille on asetettu vuosikohtaiset toimenpiteet ja mittarit. Tilinpäätöksessä kukin toimiala raportoi toimenpiteiden toteutumisen vuodelta 2020.

Tarkastusvaliokunnan arvion mukaan vuodelle 2020 asetetut toimenpiteet eivät kaikilta osin toteutuneet. Useita projekteja aloitettiin, mutta kaikkia ei ehditty vuoden aikana saattamaan loppuun.

Tarkastusvaliokunta suosittelee, että vuosikohtaisten tavoitteiden asettamisessa ja niiden määrässä kiinnitetään huomiota käytettävissä oleviin resursseihin varsinkin taloudellisen epävarmuuden vallitessa. Lisäksi tavoitteet olisi hyvä jakaa seurattaviin ja aikataulutettuihin välitavoitteisiin.

Oheisena esitetään yhteenveto tarkastusvaliokunnan arvioista Kauniaisten kaupunkistrategian 2018 – 2022 tavoitteiden ja vuoden 2020 toimenpiteiden toteutumisesta strategisen painopistealueen mukaisella tasolla. Strategisten tavoitteiden toimenpiteiden toteutuminen esitettiin yksityiskohtaisesti kaupungin vuoden 2020 tilinpäätöksen kohdassa 2.1.

● = tavoite on toteutunut ● = tavoite on osittain toteutunut ● = tavoite ei ole toteutunut

Strateginen painopistealue ja valtuustokauden 2018 – 2022 tavoitteet	Tarkastusvaliokunnan arvio toimenpiteiden 2020 toteutumisesta
<p>1. Kuntalainen keskiössä ”KAIKKI MUKAAN”</p> <p>1.1. Elävä kaksikielisyys <i>Tarkastusvaliokunnan arviointi:</i> - <i>Kauniaisten kaksikielisyysohjelman päivittäminen on siirtynyt vuodelle 2021.</i></p> <p>1.2. Osallisuusohjelma <i>Tarkastusvaliokunnan arviointi:</i> - <i>Asukaskyselyn 2019 tyytyväisyys kaupungin palveluihin oli parempi kuin vuoden 2016 kyselyssä, yleisarvosana 8,37 (2016: 8,08).</i> - <i>Kaupungin uusien verkkosivujen konseptointi toteutui vuonna 2020 (julkaisu 2021).</i> - <i>GraniDialogin käyttäjämäärät saavuttivat tavoitetason 600 latausta (toteuma: 700).</i> - <i>Maahanmuuttajien kotoutumistoimenpiteet eivät toteutuneet koronan johdosta.</i></p> <p>1.3. Kauniaislaisten hyvinvointi ja terveys paranevat ja terveyserot kaventuvat, 2018 – 2022 <i>Tarkastusvaliokunnan arviointi:</i> - <i>Ikäohjelma ja Aikuisväestön hyvinvointisuunnitelman valmistelu aloitettiin. Finsote2018 tuloksia täydennetään kevään 2021 aikana PKS-alueen hyvinvointikyselyn tuloksilla.</i> - <i>Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman valmistelu aloitettiin.</i></p> <p>1.4. Kauniaisten sote-palvelujen markkinointi <i>Tarkastusvaliokunnan arviointi:</i> - <i>Aktiivinen osallistuminen Länsi-Uudenmaan hankkeisiin, mm. Tulevaisuuden terveyskeskus -hankkeen pilottikuntana, joten vuoden 2020 tavoite toteutui.</i></p>	<p>●</p>
<p>2. Elinvoimainen kaupunki ”SUOMEN PARAS ASUKASTYYTYVÄISYYS”</p> <p>2.1. Kaupungin ja yrittäjien yhteinen yrittäjyysohjelma; mitataan yrittäjystävällisyys vuosittain <i>Tarkastusvaliokunnan arviointi:</i> - <i>Yrittäjystävällisyys-mittaus suoritettiin keväällä 2020.</i></p> <p>2.2. Kaupungin ja kolmannen sektorin yhteinen elinvoimaohjelma <i>Tarkastusvaliokunnan arviointi:</i> - <i>Elinvoimaohjelmaa ei laadittu (päätös). Yhteistyö yritysten kanssa perustuu avustusperiaatteisiin, tilojen vuokrausperiaatteisiin, yhteistyösopimuksiin, säännöllisiin tapaamisiin, ohjelmiin kuten liikumis- ja kulttuuriohjelmiin ja muuhun yhteistyöhön kuten Granipäivään.</i></p> <p>2.3. Kauniainen edistää kaupunkilaisten aktiivisuutta ja liikumista yhteistyössä yritysten ja yhdistysten kanssa <i>Tarkastusvaliokunnan arviointi:</i> - <i>Kouluterveyskyselyn harrastemittari 4 – 5 lk. oli 96,8 %, eli tavoite (95 %) saavutettiin.</i></p> <p>2.4. Yhteinen kulttuurisuunnitelma kulttuuri- ja taidealan toimijoiden ja kaupungin kaikkien toimialojen kanssa; yhteinen koordinointi- ja informaatiokanava - <i>Kulttuurivaliokunta hyväksyi omalta osaltaan laatimansa kulttuuriohjelman.</i></p> <p>2.5. Kaupungintalon alueen kaavamuutosprosessi saadaan päätökseen valtuustokauden aikana <i>Tarkastusvaliokunnan arviointi:</i> - <i>Kaavamuutosehdotuksen päätöksenteko on kesken.</i></p>	<p>●</p>
<p>3. Vihreä kävelykaupunki ”KOHTI HIILINEUTRAALIA KAUNIAISTA”</p> <p>3.1. Kaupunkirakennetta kehitetään maankäytön ja asumisen kehityskuvan mukaisesti Kauniaisten identiteettiä vahvistaen <i>Tarkastusvaliokunnan arviointi:</i> - <i>Toimenpiteiden toteutumista on vaikea arvioida ilman selkeitä tavoitemittareita. Kuka valvoo toimenpiteiden toteuttamista?</i></p>	<p>●</p>

<p>3.2. Kauniainen edistää kestäväää kehitystä <i>Tarkastusvaliokunnan arviointi:</i> - Resurssiviisauden tiekartta asetetun hiilineutraalisuustavoitteen saavuttamiseksi hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 15.6.2020.</p> <p>3.3. Seudulliset MAL-asuntotuotantotavoitteet toteutetaan - Tavoite (keskimäärin 80 asuntoa/vuosi) ylittyi, valmistuneita asuntoja oli 289 kpl.</p>	
<p>4. Oppimisyönteinen kaupunki ”OPPIMINEN KOHTI TULEVAISUUTTA”</p> <p>4.1. Laadukas ja lapsilähtöinen varhaiskasvatus ja esiopetus <i>Tarkastusvaliokunnan arviointi:</i> - Koulun- ja päiväkotiverkkosuunnitelma käsiteltiin ja investointitarpeet on huomioitu talousarviossa 2021. - Projektisuunnitelma esiopetuksen tiloista Granhultissa hyväksyttiin.</p> <p>4.2. Tasokas ja oppilaslähtöinen opetus <i>Tarkastusvaliokunnan arviointi:</i> - Nuorisotyöttömyys oli koronapandemian seurauksena ennätysmäisen korkea. Joulukuussa 2020 oli 43 alle 25 v työtöntä (2019:5), kun valtuustokauden tavoite oli 0 % nuorisotyöttömyys.</p>	<p style="text-align: center;">●</p>
<p>5. Fiksun toiminnan, talouden ja yhteistyön Kauniainen ”AVOIN JA KOKEILEVA”</p> <p>5.1. Avoin toimintakulttuuri <i>Tarkastusvaliokunnan arviointi:</i> - Useita sivistystoimen kokeilukulttuuria edistäviä hankkeita aloitettiin. - DigiLabin toiminta oli kiinni kevään aikana koronapandemian vuoksi.</p> <p>5.2. Joustava organisaatio ja houkutteleva työnantaja <i>Tarkastusvaliokunnan arviointi:</i> - Pulssi-kyselyissä pidettiin puolen vuoden tauko. Muilta osin toimenpiteet pääsääntöisesti toteutuivat.</p> <p>5.3. Terve kuntatalous <i>Tarkastusvaliokunnan arviointi:</i> - Valtuustokauden rakenteellinen kumulatiivinen tulos oli tavoitteesta poiketen alijäämäinen vuonna 2020. - Muut talouden mittarit olivat hyvällä tasolla. - Sote-ikävakioidut kustannukset toteutuivat 3 238 eur/asukas, joka oli vertailussa toiseksi edullisin keskiarvosta kunnista. Tavoite (1/3 joukossa) toteutui. - T3-aika, kiireetön hoitoon pääsy (1 – 8/2020) toteutui. Tavoite oli 10 pv. - Kiireettömään hammaslääkärihoitoon pääsy (4 kk) ei toteutunut, koska koronapandemia aiheutti merkittäviä rajoituksia vastaanottotyöhön.</p> <p>5.4. Kiinteistöt ja kalusto kunnossa ja käytössä <i>Tarkastusvaliokunnan arviointi:</i> - Pääosin toteutuneet – lukuun ottamatta tilat paremmin käytössä – mittaria, koska tilat olivat kiinni pitkiä aikoja koronapandemian seurauksena.</p> <p>5.5. Helppokäyttöiset, kaikki ikäryhmät huomioivat digipalvelut <i>Tarkastusvaliokunnan arviointi:</i> - Digitalisaatio-ohjelman hankesalkun toimenpiteet toteutuivat vain osittain, mm. koronapandemiasta ja henkilöstövajauksesta johtuen. - Asianhallintajärjestelmä Dynasty 10 otettiin käyttöön vuodenvaihteessa. - Valmistautuminen Apotin käyttöönottoon sujui suunnitelmien mukaisesti.</p>	<p style="text-align: center;">●</p>

5. Sivistystoimi

5.1 Hallinto ja talous

Kaupunginvaltuusto päätti alentaa vuoden 2020 toimintatulojen talousarviota liikuntapalvelujen osalta 100 000 euroa sekä kulttuuripalvelujen osalta yhteensä 47 000 euroa, johtuen liikuntapaikkojen ja kulttuuritilojen tulojen heikentymisestä vuonna 2020. Kaupunginvaltuusto päätti myöntää talousarviovuodelle 2020 lisämäärärahan koronakustannusten kattamiseksi varhaiskasvatukselle 18 000 euroa, suomenkieliselle opetustoimelle 18 000 euroa ja ruotsinkieliselle opetustoimelle 31 000 euroa perustuen kirjanpidon toteutuneisiin koronakustannuksiin. Ero johtuu koulujen maskitilausten erilaisista tilaus- ja kirjaustavoista. Sivistystoimen toimintakate oli -31,6 milj. euroa ja muutettu talousarvio oli 32,6 milj. euroa. Toteuma alitti lisämäärärahan sisältämän talousarvion noin 1,0 milj. euroa.

Sivistystoimen hallinnon ja talouden toteutuneet toimintatulot olivat noin 9 000 euroa ja toimintamenot 360 000 euroa. Nämä sisältävät sivistystoimen hallinnon kustannusten lisäksi sivistystoimea laaja-alaisesti koskevan Grani Goes Smart -erityisrahoitushankkeen tuotot ja kustannukset. Menot alittivat budjetoidun 400 000 euroa. Hallinnon järjestämiä kaikkia tilaisuuksia ei toteutettu ja osa järjestettiin sähköisinä. Vuoden aikana peruttiin matkoja ja osallistuttiin vähemmän maksullisiin täydennyskoulutuksiin. Henkilöstömäärässä ei ollut muutoksia.

5.2 Varhaiskasvatus

Korona toi haasteita hoidon järjestämiseen ja ennakoitiin, mutta helpotti tilapäisesti hoitopaikkapulaa. Altistumisia päiväkodeissa oli vain vähän. Muutamia henkilöstön jäseniä siirrettiin väliaikaisesti sote-puolelle. Lasten määrä kasvoi tasaisesti varhaiskasvatuksessa. Haastetta toi erityisesti alle kolmevuotiaiden suuri määrä. Alle kolmevuotiaiden ryhmässä oli oltava yksi aikuinen neljää lasta kohden, kun yli kolmevuotiailla oli yksi aikuinen seitsemää lasta kohden. Yli 4-vuotiaissa 96 % lapsista oli kunnallisessa varhaiskasvatuksessa.

Osa kunnallisista varhaiskasvatusryhmistä toimi parakkirakennuksissa, josta aiheutui toiminnalle ja hallinnolle vaikeuksia ja lisäkustannuksia.

Varhaiskasvatuksen opettajille oli akuutti tarve. Tämä koski molempia kieliryhmiä. Kauniaisissa suomenkielisen puolen varhaiskasvatuksen opettajien paikoista oli täytettynä pätevillä henkilöillä noin 76 %. Viidestä opettajavakanssista puuttui pätevä sijainen. Ruotsinkielisessä varhaiskasvatuksessa tilanne oli vielä heikompi, lokakuussa 2020 vakansseista noin 56 % oli täytettynä muodollisesti pätevillä henkilöillä. Kuudesta vakanssista puuttui muodollisesti pätevä sijainen ja yksi vakanssi oli täyttämättä. Lokakuussa tilanne oli: 16 vakanssista 9 oli täytetty ja 7 vakanssia oli avoinna. Avoimia vakansseja hoiti 6 muodollisesti epäpätevää henkilöä ja 1 vakanssi oli täyttämättä. Kokeneiden henkilöiden työtaakka lisääntyi, henkilökunnan vaihtuvuus kasvoi ja toiminnan suunnittelu sekä toteuttaminen heikkenivät. Korona vaikutti myös avoimeen perhetoimintaan, joka oli suljettuna suuren osan vuodesta. Avoimella perhetoiminnalla oli merkittävä rooli lapsiperheiden tukemisessa ja yhteisöllisyyden sekä sosiaalisten suhteiden kehittämisessä.

Varhaiskasvatuksessa tulot laskivat, koska lapset eivät osallistuneet toimintaan. Henkilöstökulujen korona-avustus oli 44 000 euroa.

Yksityisen varhaiskasvatuksen valvontaohjelman laatiminen ja käyttöönotto aloitettiin, mutta se ei valmistunut vielä vuoden 2020 aikana. Lapsimäärän kasvamisen johdosta tietotekniikkaa ei ollut riittävästi.

Norlandia Graniitti aloitti uutena palvelusetelipäiväkotina syksyllä 2020 ja uuden kunnallisen päiväkodin Villa Anemomen suunnittelu käynnistettiin.

Varhaiskasvatuksen asiakaskysely 2020

Espoo, Helsinki, Kauniainen ja Vantaa toteuttivat loka-marraskuun vaihteessa yhteisen asiakaskyselyn kaikille kunnallisessa ja yksityisessä varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa olevien lasten huoltajille. Kyselyllä selvitettiin lasten ja huoltajien kokemuksia varhaiskasvatuksesta ja esiopetuksesta sekä heidän toiveitaan kehittämiskohteista.

Vuoden 2017 kyselyä uudistettiin yhteistyössä pääkaupunkiseudun kuntien, huoltajien ja työntekijöiden kanssa. Kyselyä tiivistettiin ja mukaan otettiin lapsille suunnatut kysymykset. Kyselyyn pystyi vastaamaan useilla kielillä.

Parhaat arviot saivat lasten viihtyvyys sekä henkilökunta varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa. Lapset ja huoltajat kokivat myös, että lapsilla on hyvät ja riittävät kaverisuhteet varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa.

Vastausten perusteella kehitettävää on lapsen mahdollisuuksissa osallistua toiminnan sisällön suunnitteluun sekä siihen, että vanhemmilta saadut palautteet, ideat ja toiveet käsitellään entistä paremmin. Kyselyn tulosten mukaan parannettavaa on myös erilaisten oppimisympäristöjen hyödyntämisessä entistäkin monipuolisemmin varhaiskasvatus- ja esiopetuspaikan lisäksi. Kyselyn tuloksia hyödynnetään toiminnan kehittämisessä.

Kauniaislaiset perheet arvioivat varhaiskasvatus- ja esiopetuspalveluita yleisarvosanalla 4,7 / 5. Kehittämiskohteiksi nousivat sekä lasten että huoltajien vaikuttamisen mahdollisuudet ja kuulluksi tuleminen.

5.3 Opetustoimi

Koronaepidemian aiheuttamat rajoitukset vaikuttivat voimakkaasti koulujen toimintaan vuonna 2020. Maaliskuusta lähtien perusopetuksen 4.- 9. -vuosiluokkien oppilaat ja lukiolaiset opiskelivat etänä. Perusopetuksen oppilaat palasivat kouluun lukuvuoden kahdeksi viimeiseksi viikoksi. Lukiolaisilla etäopetus jatkui syksyn aikana. Tilikauden toteuma oli 9,6 milj. euroa ja alittaen budjetin noin 340 000 eurolla.

Elävä kaksikielisyys

Vuoden 2020 tavoitteena oli sivistystoimen päivitetyn kaksikielisyysohjelman toimeenpano. Sivistystoimen kaksikielisyysohjelman pohjatyö valmistui, mutta ohjelma odottaa kaksikielisyysohjelman päivitystä. Kauniaisien kaksikielisyysohjelman päivitys on siirtynyt alkuvuoteen 2021, sillä oikeusministeriön laatima tärkeä tutkimus Kielibarometri 2020 julkaistiin kuntakohtaisten tulosten osalta vuonna 2021.

Tasokas ja oppilaslähtöinen opetus

Tavoite: Jatko paikka kaikille perusopetuksen lopettaneille, 0 % nuorisotyöttömyys

Vuonna 2020 kaikki 9-luokkalaiset saivat jatko paikan. Nuorisotyöttömyys oli koronaepidemian seurauksena ennätysmäisen korkea. Heinäkuussa 2020 oli 65 alle 25 v. työtöntä. Tilanne parani loppuvuotta kohden. Joulukuun lopussa alle 25 -vuotiaita työttömiä työnhakijoita oli 43 sisältäen lomautetut henkilöt.

Taulukko: 9-luokkalaisten hakeutuminen jatko-opiskeluun

Jatkopaikka 2020	Kasavuori, oppilaat lkm	Kasavuori, oppilaat %	Hagelstam, oppilaat lkm	Hagelstam, oppilaat %
suomenkielinen lukio	95	87	1	1
ruotsinkielinen lukio			91	92
ammattillinen suom.	10	9		
ammattillinen ruots.			5	5
erityiskoulutus			2	2
vailla jatkopaikkaa (12.6.2020)	4	4		
Yhteensä	109	100	99	100

Taulukko osoittaa, että lukiohakuisuus on edelleen suurta sekä suomenkielisten että ruotsinkielisten oppilaiden keskuudessa.

Taulukko: 9-luokkalaisten sijoittuminen

Ylioppilaskirjoitusten perusteella Kauniaisten lukiot sijoituivat YLE:n rankinglistalla seuraavasti: Gymnasiet Grankulla samskola (GGS) sijalle 10 ja Kauniaisten lukio sijalle 90 kansallisessa vertailussa.

Taulukko: Opettajien lukumäärä ja muodolliset pätevydet Kauniaisissa lukuvuonna 2020 - 2021

	Opettajamäärä	Muodollisesti epäpätevät (määräaikaiset työsuhteet)	Pätevät osuus, %
Kauniaisten lukio	32	1	97
GGS	30	-	100
Kasavuoren koulu	38	2	95
Hagelstamska	44	5	89
Mäntymäki	35	4	89
Granhult	32	5	84

Muodollisesti pätevien sijaisten rekrytointi tuotti vaikeuksia. Varsinkin sijaisia ruotsinkielisille luokanopettajille oli hyvin hankalaa rekrytoida.

Tavoite: Toimivat siirtymät eri asteiden välillä

Koulu- ja päiväkotiverkkosuunnitelma hyväksyttiin kesällä 2020 ja investointitarpeet huomioitiin vuoden 2021 talousarvion investointiohjelmassa. Projektisuunnitelma esiopetuksen tiloista Granhultissa hyväksyttiin. Suomenkielinen selvitys päiväkoti- ja kouluverkostosta oli osa kouluverkkotyöryhmän raporttia.

Toukokuussa hyväksyttiin koulujen toimintasuunnitelmat, jotka mahdollistavat erityisen lahjakkaiden oppilaiden huomioimista opetuksessa.

Tarkastusvaliokunta arvostaa sitä, että kouluilla on mahdollisuus huomioida, tukea ja kannustaa myös lahjakkaita oppilaita.

Tavoite: Tulevaisuuden tarpeita vastaavia kouluja

Kevään koronavirustilanne ja poikkeustilan seuraukset muuttivat radikaalisti koulutoimintaa ja koulut siirtyivät etäopetukseen 18.3.2020 lähtien. Oppilaille lähetetyn etäopiskelua koskevan kyselyn vastaukset heijastivat vallitsevia olosuhteita. Yksilökeskeiseen opetukseen ja ohjaukseen lukiossa kiinnitettiin korona-aikana paljon huomiota. Etäopetuksessa seurattiin tarkasti opiskelun sujumista ja puututtiin herkästi, jos etätehtäviä oli opiskelijalla jäänyt tekemättä tai opiskelija ei ollut osallistunut opetukseen. Opetushallituksen myöntämän korona-avustuksen turvin voitiin laajentaa tukiovetuksen antamista opiskelijoille.

Tarkastusvaliokunta pitää hyvänä, että korona-avustusta suunnattiin tukiovetukseen.

Helsingin hallinto-oikeus pyysi suomenkielisen opetus- ja varhaiskasvatusvaliokunnan lausuntoa kahdesta suomenkieliseen perusopetukseen liittyvästä kunnallisvalituksesta. Suomenkielisen perusopetuksen rehtorimallista laadittiin toimeenpano- ja kehittämissuunnitelma keväällä 2020. Suunnitelmassa huomioitiin rehtorien työnjaon selkeyttäminen ja siitä tiedottaminen, talousosaamisen ja henkilöstöhallinnon kehittäminen sekä yhteisresurssien ja koulujen välisen yhteistyön lisääminen.

Opetus- ja kulttuuriministeriö pyysi kaupungin lausuntoa oppivelvollisuuden pidentämisestä. Molemmat opetus- ja varhaiskasvatusvaliokunnat totesivat, että Kauniaisissa uudistuksen rahoituksessa on ongelmia. Laskelmien mukaan uudistuksesta aiheutuu kaupungille 1,8 - 2,4 miljoonan euron lisäkustannus. Laskelmissa on otettu huomioon vain kustannukset, jotka aiheutuvat opintomateriaalista ja -tarvikkeista, tietokoneista sekä tutkintomaksuista. Opetus- ja kulttuuriministeriön laskelman mukaan uudistuksesta aiheutuva kustannus olisi 0,5 - 1,1 milj. euroa pienempi.

Lakiesityksen vaatimus toisen asteen opetuksen maksuttomuudesta vaarantaa lukioidemme kansainvälisen toiminnan järjestämisen. Lakiesityksen mukaan jatkossa ei ole mahdollista, että opiskelijat edes osittain rahoittaisivat itse ulkomaanmatkat. Lakiesityksen tavoitteen toteuttaminen tulee edellyttämään uudenlaisia tukimuotoja ja valvontakeinoja.

Tarkastusvaliokunta on huolestunut siitä, että lukioidemme valttikorttina ollut kansainvälinen toiminta tulee vähentymään.

Tavoite: Oppilaiden kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin tukeminen

Vuoden aikana tehtiin suunnitelma nuorten mielenterveyttä edistävien suomen- ja ruotsinkielisten palveluista ja hoitoon ohjautumisesta. Matalan kynnyksen mielenterveyspalvelujen osaamista lisättiin kouluympäristössä. Lisäksi tehtiin oppilashuolto-opas, seurattiin koronakevään vaikutuksia hyvinvointiin ja pilotoitiin Someturva-sovellusta (seksuaalinen häirintä somessa).

Suomenkielistä erityisluokkatoimintaa kehitettiin lähtökohtana kolmen ikäryhmän ryhmitykset: 1.-3.lk, 4.-6.lk ja 7.-9.lk ja toiminnan vakiinnuttaminen on hyvällä kasvu-uralla. Oppilaiden osaamisen kirjo on hyvin moninainen ja tämä haastaa erityisluokkaryhmien toiminnan järjestämistä. Erityisopetuksen kehittämisestä ja integraation järjestämisestä käydäänkin aktiivista keskustelua ja erityisopetuksen lisäämisen tarve on tunnistettu. Myös henkilökunnan osaamisen ja ymmärryksen kehittämiseen suunnattiin voimavaroja.

THL:n kouluterveyskyselyssä oli eroteltu Espoon, Kauniaisten, Helsingin ja Vantaan oppilaat. Kouluterveyskysely 2019 lähetettiin kaikille valiokunnille ja nuorisovaltuustolle lausuntokierrokselle. Kouluterveyskyselyn herättämä keskustelun taustaksi kaupungin strategia, lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2021 - 2023, ehkäisevän päihdetyön ohjelma 2018 - 2022 sekä muut asukkaiden hyvinvointia tukevat suunnitelmat ovat tärkeitä tukiaineistoja kaupungin sisäisen jatkokäsittelyn suhteen. Vaikka monet kouluterveyskyselyn tuloksissa esiin tulleet asiat herättivät huolta, on tärkeä huomata, että tulokset kertovat myös tärkeistä vahvuuksista: enemmistöllä on viikoittainen harrastus, ja suuri osa lapsista ja nuorista kokee olevansa tärkeä osa perhettä, kaveriporukkaa ja kouluyhteisöä.

Miten kouluterveyskyselyjen tuloksista tiedotetaan? Miten kouluterveyskyselyjen tulosten pohjalta sovitaan toimenpiteistä ja miten toimenpiteiden toteuttaminen jalkautetaan kaupungin organisaatiossa?

Kouluterveyskysely 2019 -tuloksia käsiteltiin laajasti mm. lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman valmistelun yhteydessä ja kyselyssä esiin tulleet kehittämiskohteet tunnistettiin. Tietoa saatiin yläluokkalaisten, lukiolaisten ja ammattiin opiskelevien lisäksi myös perusopetuksen 4. ja 5. luokkien oppilaista. Tuloksia on mahdollista tarkastella alueittain, koulutusasteittain ja sukupuolen mukaan. Alueiden tilannetta voi verrata muiden kuntien, maakuntien tai koko maan tilanteeseen.

Tarkastusvaliokunta suosittelee edelleen, että kyselyn tulokset eritellään oppilaiden kotikunnan mukaan.

Kauniaislaiset lapset ja nuoret voivat kansallisesti verrattain hyvin. Suurin osa heistä kokee olevansa tärkeä osa perhettä, kaveriporukkaa ja koulu yhteisöä ja enemmistöllä on viikoittainen harrastus. Huolenaiheena olivat päihdeasenteet, perhepiiristä saatu alkoholi, kiusaaminen, seksuaalinen häirintä, mielenterveyshaasteet sekä kouluväsymys ja -uupumus. Kyselyssä esiin tulleista kasvavista ilmiöistä osa oli vahvasti sukupuolittuneita. Mielenterveysongelmat, seksuaalinen häirintä ja uupumus olivat selkeästi tavallisempia tytöillä ja esim. kiusaaminen tavallisempaa poikien joukossa.

Tarkastusvaliokunta toivoo tarkempaa tietoa kauniaislaisten nuorten psyykkisestä ja fyysisestä voinnista ja koronapandemian aiheuttamista seurauksista.

Kyselyssä koulujemme kaikki opiskelijat luokiteltiin kauniaislaisten lukioiden opiskelijoiksi. Kyselyn tulokset eivät anna oikeaa kuvaa kauniaislaisten lukiolaisten tilanteesta, koska lukuvuonna 2020 - 2021 esim. Kauniaisten lukion opiskelijoista 15 % ja GGS:n 41 % ovat kauniaislaisia.

Tarkastusvaliokunta toteaa – kuten jo useana aikaisempana vuotena – ettei terveyskyselyn vastausten perusteella voi vetää johtopäätöksiä kauniaislaisten nuorten voinnista.

Taulukko: Lukiolaiset kotikunnittain

Kotikunta 2020 - 2021	Kauniaisten lukio, opiskelijat lkm	Kauniaisten lukio, opiskelijat %	GGS, opiskelijat lkm	GGS, opiskelijat %
Kauniainen	64	15	126	41
Espoo	342	82	132	43
Helsinki	1	0	8	3
Inkoo			4	1
Kirkkonummi	10	2	34	11
Lohja	1	0		
Siuntio			3	1
Vihti			1	0
Joensuu	1	0		
Oulu	1	0		
	419	100	309	100

Kouluterveyskyselyn tuloksia hyödynnettiin oppilaitosten hyvinvointityössä, opiskeluhoitotyössä, kaupungin toiminnan kehittämisessä esimerkiksi laadittaessa hyvinvointistrategiaa, lasten ja nuorten hyvinvointiohjelmaa sekä lapsi- ja nuorisopoliittista ohjelmaa. Keskeisessä asemassa lasten ja nuorten hyvinvoinnin vahvistamiseksi on yhteistyö sivistystoimen sekä sosiaali- ja terveystoimen välillä.

Ennaltaehkäisevää hyvinvointityötä ja arjen hyvinvointia on tärkeää vahvistaa opiskeluhoillon kautta ja lisäämällä perustason yhteistyötä. Matalan kynnyksen mielenterveys- ja ehkäisevän päihdetyön palveluita on vahvistettava myös kouluissa. Kiusaamisen ja häirinnän vastainen työ on asetettava kehittämistyön keskiöön. Perheen ja

vanhemmuuden tuki ja osallisuus ovat tärkeitä osatekijöitä hyvinvoinnin kasvattamisessa, ja näitä kuuluu laajalaisesti kehittää myös alueellisessa yhteistyössä.

Tarkastusvaliokunta toivoo, että toiminnassa huomioidaan lasten ja vanhempien osallisuus ja, että yhteistyötä järjestöjen kanssa kehitetään.

Tavoite: Terve Kuntatalous

Sivistystoimen strategisena toimenpiteenä selvitettiin, mistä syystä eri koulujen välillä on eroavaisuuksia oppilaskohtaisissa kustannuksissa. Opetuskustannusten selvityksessä tarkasteltiin suomenkielisten ja ruotsinkielisten koulujen kustannusten eroavaisuuksia sekä kustannuseroja selittäviä tekijöitä. Pääsääntöisesti tarkastelu suoritettiin kaupungin vuosien 2017 - 2019 tilinpäätösten kustannustietojen pohjalta oppilaskohtaisia toimintakatteita vertailemalla.

Selvityksen perusteella suomenkielisten koulujen suoritekohtaiset kustannukset olivat pääsääntöisesti ruotsinkielisten koulujen kustannuksia edullisempia. Kustannuseroissa huomioitiin kaupungin kaksikielinen opetusjärjestelmä, jossa ruotsin kieli on vähemmistökielenä. Vähemmistökieliryhmän opetuskustannukset ovat kansainvälistenkin tutkimusten mukaan yleensä enemmistökieliryhmää suuremmat, sillä opetuksen järjestäminen pienemmälle oppilasmäärälle ja pienemmille opetusryhmille tulee kalliimmaksi.

Ruotsinkielisessä opetuksessa oli suuremmat henkilöstökustannukset kuin suomenkielisessä opetuksessa. Tähän vaikutti opiskelijamäärä ja opettajien työkokemus. Ruotsinkielisessä opetuksessa (alakoulu ja lukio) on vähemmän oppilaita. Yläkoulut ovat lähes samankokoiset ja henkilöstökustannuksetkin olivat samalla tasolla. Erityisopetuksen kustannukset olivat ruotsinkielisessä alakoulussa ja lukiossa suuremmat. Erityisopetusta ostettiin myös muilta kunnilta. Ruotsinkieliset erityisopetuksen ostopalvelut olivat huomattavasti kalliimmat oppilasta kohden.

Suomenkielisissä kouluissa koulutilojen käyttö oli tehokkaampaa suuremman oppilasmäärän takia, mikä pienentää myös kiinteistökustannuksia oppilasta kohden. Granhultin kiinteistökulut pienenevät, kun esiopetus siirtyy koulun tiloihin.

5.4 Kulttuuri- ja vapaa-aikatoimi

Valiokuntien (kulttuuri-, nuoriso- ja liikunta) yhdistäminen

Valtuusto teki muutoksia hallintosääntöön 11.05.2020. Kulttuuri-, nuoriso- ja liikuntavaliokunta yhdistyvät yhdeksi valiokunnaksi 1.6.2021 alkaen

Kulttuurivaliokunta

Kulttuuri- ja taidealan toimijoiden ja kaupungin kaikkien toimialojen kanssa tehtiin yhteinen kulttuurisuunnitelma vuoden 2020 aikana. Kulttuurisuunnitelman tavoitteena on löytää yhteinen tahtotila- ja linja siitä, mitä kulttuurielämä Kauniaisissa on, ja mitä se tulee tulevaisuudessa olla.

Kauniaisten kulttuuriohjelma laadittiin yhteistyössä kaupunkilaisten, Kauniaisissa toimivien taiteilijoiden ja kulttuuritoimijoiden sekä taide- ja kulttuurialan instituutioiden kanssa, sekä poikkihallinnollisesti kaupungin yksiköiden ja toimialojen välillä. Tavoitteena on osallistaa kaikki kulttuuripalveluista kiinnostuneet tahot sekä palveluiden tuottajat. Kulttuuriohjelmaa varten kerätyt taustatiedot saatiin vuoden 2020 aikana avoimien kyselyiden, osallistamissovelluksen (Grani Dialog), haastatteluiden, keskusteluiden ja työpajojen kautta. Taustatietojen keräämisen toteutti Kauniaisten kulttuuripalvelut. Lisäksi syksyllä 2020 kaksi työpajaa tehtiin yhteistyössä Great Minds Oy:n kanssa.

Kulttuuriohjelman materiaalin keräyksessä, etenkin työpajoissa kerätystä ja analysoidusta materiaalista, kristallisoitui neljä teemaa:

- Kulttuuria jo nuoresta iästä lähtien
- Kulttuuri on hyvinvoinnin edellytys
- Kulttuuri jalkautuu arkeen
- Kulttuuri näkyy ja kuuluu Granissa

Kaikukortin (kulttuuria kaikille/yhdenvertaisen kulttuurin puolesta) toimintamalli perustuu yhdenvertaisuuteen ja Kaikukortin kohderyhmän oikeuteen osallistua kaikille yhteiseen kulttuurielämään. Kaikukortti edistää taloudellista ja sosiaalista saavutettavuutta ja toiminnan perusajatus on, että kulttuuri on kaikille tuloista riippumatta. Kaikukortin käyttö on läheistä yhteistyötä kulttuuritoimijoiden ja sosiaalialan välillä. Etsivä nuorisotyö sekä Granin Lähiapu suosittelivat korttien myöntämistä tietyille asiakkaille, ja yhteistyö sosiaalitoimen kanssa on ollut toimivaa. Kokeilujakson aikana, kesäkuusta 2019 lokakuuhun 2020, jaettiin yhteensä 31 korttia. Näitä kortteja käytettiin keväällä 2020 ja syksyllä 2020 yhdellä kurssilla. Syksyllä 2020 Kansalaisopisto, kulttuuripalvelut sekä sosiaali- ja terveystoimi keskustelivat toiminnan vakinaistamisesta ja toiminta kirjattiinkin vuoden 2021 talousarvioon toistaiseksi jatkuvaksi.

Kauniaisten digitalisaatio-ohjelma

Kaupunkistrategian, vuodet 2018 - 2022, yhtenä teemana on fiksun toiminnan, talouden ja yhteistyön Kauniainen. Teeman yksi alatavoite on helppokäyttöiset, kaikki ikäryhmät huomioivat digipalvelut, ja konkreettisenä toimenpiteenä digitalisaatio-ohjelma. Kaupungin ensimmäisen digitalisaatio-ohjelman puitteissa saatiin 61 hanketta valmiiksi, 26 hanketta oli työn alla ja 3 aloittamatta.

DigiLab on toimintamalli, joka alkoi pilottitoimintana syksyllä 2018. Se on uuden teknologian oppimisympäristö, oppilaiden, opettajien, nuorisotoimen ja muiden kuntalaisten käyttöön, missä sukupolvet ja eri kieliryhmät kokoontuvat samoin ehdoin. Päiväkodit ja koululuokat käyvät DigiLabissa päivisin ja iltaisin järjestetään erilaisia työpajoja ja koulutuksia mm. yleisölle. DigiLab toimii pääasiassa vapaaehtoisten nuorten voimin.

Keväällä 2020 hyväksyttiin DigiLabin toimintaperiaatteet, joissa on sovittu käytännöistä. Päiväsaikaan tilaa käyttävät esimerkiksi koulut ja päiväkodit. Ne tilaavat silloin vuoroja oppimisympäristöjen kehittäjältä. Elektronisen lukitusjärjestelmän avulla DigiLabin aktiiviuoret pääsevät sisälle tiloihin arkipäivisin klo 14 - 19. Nuorilla on myös mahdollisuus hyödyntää DigiLabin tiloja omiin projekteihinsa. Nuorisotyöntekijät järjestivät kerhoja DigiLabissa. Muuten pääsy DigiLabiin oli rajoitettua, koska paikalla ei ole henkilökuntaa. Syksyllä 2020 DigiLabin toiminnoissa anturiverkon avulla oli mahdollista kustannustehokkaampi seuranta sekä keskitetty kävijädatan keruu.

Liikuntapalvelut

Liikuntapalvelut sai tehtäväkseen selvittää, miten jäähallin jäädytys voidaan jatkossa hoitaa nykyistä energiatehokkaammin. Tehtävänä oli selvittää vuoden 2020 aikana kylmäkonelaitteiden automaatioasteen nostamista sekä jäähallin muiden toimintojen päivittämistä Hiilineutraali Kauniainen 2035 -tiekartan mukaisesti energiatehokkaammiksi. Ensimmäisenä esityksenä energiatehokkuuden parantamiseen on jäähallin tietoliikenneyhteyksien parantaminen. Energiatehokkuuden parantaminen tulee vaatimaan automaation lisäämistä sekä jäädytysjärjestelmien että talotekniikan osalta. Automaatiota puolestaan ei voida lisätä, mikäli nykyisiä tietoliikenneyhteyksiä ei paranneta.

Hinta-arvio valokuidun asentamisen osalta on 7 000 euroa. Kaivuutöiden osalta hinta-arvio on 16 000 - 20 000 euroa kaupungin omana urakkana tehtynä. Mikäli valokuitukaapeli päätetään rakentaa, sen reitillä oleva laskettelurinteen huoltorakennus kannattaa ottaa kuituverkkoon mukaan tai ainakin mahdollistaa sen kytkeminen myöhemmin sopivalla kaivuureitin valinnalla. Laskettelurinteen huoltorakennuksen osalta lisäkustannusarvio on 1 000 euroa. Tietoliikenneyhteyden parantamisen kokonaiskustannusarvio on 23 000 – 28 000 euroa.

GrIFK Alpine on esittänyt vedenjäähdytysjärjestelmän hankintaa rinteelle. Järjestelmän avulla pystytään sekä tehostamaan lumetusta varsinkin marginaalisissa olosuhteissa että parantamaan nykyisen järjestelmän energiatehokkuutta. Liikuntavaliokunta esitti kaupunginhallitukselle ja -valtuustolle vedenjäähdytysjärjestelmää koskevan tarveselvityksen hyväksymistä. Kaupunginvaltuusto päätti myöntää 30 000 euron lisämäärärahan vuoden 2020 talousarvion investointipuolelle.

Liikuntaohjelma

Kauniaisten kaupungin strategian tavoitteissa korostetaan kauniaislaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä kaikilla toimialoilla sekä terveysterojen kaventumista 2018 - 2022. Kauniaisten liikkumishojelman tavoitteena on eri toimenpitein edistää kuntalaisten liikkunnallista aktiivisuutta ja terveyttä, tukea poikkihallinnollista yhteistyötä sekä muiden toimijoiden välistä yhteistyötä. Suunnitelma sisältää ehdotuksia eri tahojen keskeisistä toimenpiteistä terveyttä edistävän liikunnan lisäämiseksi. Suunnitelman tarkoituksena on ohjata lähivuosien liikunnan kehittämistä kaikilla sen osa-alueilla sekä liikuntapaikkarakentamista. Suunnitelma luo pohjan liikunnan kehittämiseksi ja poliittiselle päätöksenteolle.

Erityisesti lasten/nuorten liikkuminen ja siihen kannustaminen on kansanterveydellisestä näkökulmasta erittäin tärkeää ja tämä tulisi ottaa ohjenuoraksi nuorisopalveluissa yleisellä tasolla.

On vaikeaa saada nuoret mukaan ohjattuun liikuntaan, koska vapaa-ajallaan he haluavat itseohjautuvasti harrastaa liikuntaa. Nuoret toivovat tämän takia riittävästi liikuntapaikkoja, missä vapaasti voi harrastaa.

Liikuntavaliokunnan avustukset liikuntayhdistyksille 2020

Kauniaisten kaupungin hallintosäännössä on säädetty liikuntavaliokunnan ratkaisuvaltaan kuuluvaksi päättää toiminta-avustusten ja muiden avustusten myöntämisestä ja valvoa niiden käyttöä. Liikuntavaliokunta tarkisti avustusperiaatteiden myöntämisperiaatteet helmikuussa 2020. Periaatteisiin ei tullut muutoksia. Avustukset jaetaan toiminta-avustuksiin, kohdeavustuksiin ja henkilökohtaiseen urheilija-apurahaan.

Vuoden 2020 talousarviossa oli varattu yhteensä 101 000 euroa liikunta-avustuksiin. Liikuntavaliokunta myönsi avustuksia seuraavasti:

Avustuskohde vuosi 2020	haettu euroa	saatu euroa
Toiminta-avustukset	169 000	92 100
Kohdeavustukset	35 436	5 700
Urheilija-apurahat	9 060	3 160
Avustukset yhteensä	213 496	100 960

Koronan vaikutus liikuntapalveluihin

Koronarajoituksista johtuen toimintatulot toteutuivat alle talousarvion ja koko vuoden osalta toimintatulot alittivat talousarviossa arvioidut toimintatulot.

Liikuntapaikat olivat suljettuina 15.3. - 31.5.2020 välisen ajan, jolloin tulot näiltä osin jäivät kokonaan saamatta. Menetettyjä tuloja oli uimahallin myynti – ja lipputuloissa ja uimahallin käyttövuorokorvauksissa, palloiluhallin käyttövuorokorvauksissa, koulujen liikuntasalien käyttövuorojen korvauksissa ja pujottelurinteen käyttökorvauksissa.

Liikuntapaikat avattiin 1.6.2020 tarkoilla asiakasmäärärajoituksilla. Asiakasmäärät pysyivät vähäisinä uimahallissa ja tulot olivat alhaiset. Kulut puolestaan lisääntyivät asiakasmäärän valvonnan muodossa. Lisävalvontaa ostettiin sekä uima- että palloiluhalliin. Uimahallin lisävalvonta toteutettiin 1.6. - 31.7.2020 ja palloiluhallin lisävalvonta toteutettiin 1.6. - 25.6.2020, jonka jälkeen palloiluhalli suljettiin.

Menetettyjen tulojen ja säästyneiden kustannusten erotus oli uimahallin osalta 57 000 euroa, palloiluhallin osalta 20 000 euroa, koulujen liikuntasalien osalta 20 000 euroa ja pujottelurinteen osalta 3 000 euroa.

Vuoden 2020 aikana pandemiatilanne pakotti sulkemaan nuorisotilan ja siten nuorisotyö oli normaalista poikkeavaa. Kesän 2020 aikana painopiste oli liikkuvassa- sekä jalkautuvassa nuorisotyössä sekä digitaalisessa nuorisotyössä. Etenkin skeittipuistossa kesäkuukausina nuoriso-ohjaajat olivat jatkuvasti läsnä ja sinne palkatut kesätyöntekijät otettiin hyvin vastaan nuorten ja vanhempien keskuudessa. Nuorisotyöntekijöiden läsnäolo katukuvassa oli

pandemiatilanteessa erittäin tärkeää etenkin silloin, kun nuoret olivat etäopiskelussa tai poissuljettuna harrastuksistaan.

Nuorisopalvelut

Nuorisotalon korjaustyön luonnossuunnitelmat ja kustannusarvio hyväksyttiin kesäkuussa 2020. Keväällä 2020 järjestettiin tulevien käyttäjien kanssa osallistuvia työpajoja, missä käytettiin palvelumuotoilumetodeja. Korjaustyöt tullaan pääosin suorittamaan vuonna 2021 ja ne valmistuvat keväällä 2022. Nuorisotalossa tulee olemaan lukuisia eri toimijoita ja runsaasti erilaista toimintaa, mikä tulee tehostamaan järkevää tilan käyttöä. Nuorisotalon kunnostuksen yhteydessä mm. DigiLab tulee muuttamaan, mikä mahdollistaa vielä paremman synergian nuorisopalvelujen ja esim. taide- ja musiikkitoiminnan kanssa. DigiLabille tarkoitettussa tilassa on oma sisäänkäynti, jonka elektronisen lukitusjärjestelmän kautta DigiLabin käyttäjät pääsevät tilaan. Myös esimerkiksi nuorisotalon toisen kerroksen tiloja voidaan hyödyntää DigiLabin kurssitoimintoihin päiväsaikaan.

Nuorisovaluokunnan vuoden 2020 talousarviossa oli varattuna yhteensä 17 600 euroa nuorisovastuksiin paikallisille yhdistyksille. Määräaikaan mennessä haettiin toiminta-avustusta yht. 18 900 euroa ja kohdeavustusta yht. 4 920 euroa. Haetut avustukset olivat yhteensä 23 820 euroa.

6. Muita havaintoja

6.1 Yleishallinto

Yleishallinto vastaa luottamushenkilötoiminnan ja luottamuselinten työskentelyedellytysten yhteensovittamisesta sekä hallinnon ja talouden hoidosta. Yleishallinnon painopisteitä vuonna 2020 olivat:

- tiedolla johtaminen
- yleishallinnon organisaatiomuutos
- osallistavan budjetoinnin edelleen kehittäminen
- kaupungin kotisivujen konseptointi ja kilpailuttaminen
- uusi asianhallintajärjestelmä, palkkajärjestelmä, uudet palkkahallinnon prosessit
- itsearviointisovelluksen käyttöönotto
- riskienhallinnan toimintamallin kehittäminen
- kirjanpidon eri osa-alueiden automatisointi
- kielilisän myöntämisperiaatteiden päivitys

Kaupungin strategian mukaisesti ”joustava organisaatio ja houkutteleva työnantaja”-osiossa tavoitteena on henkilöstön työhyvinvoinnin parantaminen. Yleishallinnossa laadittiin suunnitelma johtamisjärjestelmän kehittämiseksi vuoden 2020 aikana.

Yleishallinnon organisaatiomuutos ei näkynyt vielä vuoden 2020 talousarviossa, vaan uusi rakenne huomioidaan vuoden 2021 talousarviossa. Organisaation vakanssitarkastelua toteutettiin läpi vuoden tarkoituksena pitää hallinto kevyenä ja tehokkaana. Tiedolla johtamisen -hankkeeseen palkattiin projektipäällikkö. Digitalisaatio ja uusien ohjelmien käyttöönotto näkyi uusina käyttökustannuksina. Yleishallinnon irtaimen omaisuuden investoinnit muodostivat kanslian, henkilöstöhallinnon, rahatoimiston laite- ja ohjelmistohankinnoista sekä keittiöiden koneiden ja laitteiden investoinneista. Investointien kokonaisbudjetti oli 1,1 milj. euroa ja se toteutui 85 prosenttisesti. Hankinnat toteutuivat muilta osin suunnitellusti paitsi palkanlaskentaohjelman uusimiseen varattu 150 000 euroa ei toteutunut, koska toimittaja päätti jättää Hijat 2 -ohjelmiston kehitystyön kesken.

Marraskuussa 2019 tehtiin laaja henkilöstökysely, jonka tuloksia hyödynnetään organisaatiossa. Kyselyn tuloksena pidettiin henkilöstötilaisuudet ja valittiin tavoitteet toimialoittain ja yksiköittäin. Pulssikyselyssä keskimääräinen vastausprosentti oli 60 ja henkilöstön tyytyväisyys > 4,3 (arvot 1-6). Henkilöstöjaosto määrittäi työhyvinvointiohjelman tavoitteet vuodelle 2020 ja hallintosääntö päivitettiin.

Tarkastusvaliokunta pitää yleishallinnon henkilöstön työtyytyväisyyttä hyvällä tasolla.

Investointipäätöksistä suurin oli osallistuminen kaupunkiradan rahoittamiseen. Vuoden 2020 lopulla allekirjoitettiin sopimus, jonka mukaan Kauniaisten osuus hankkeesta on enintään 27,5 milj. euroa. Kaupunkirataprojekti ajoittuu vuosille 2022 - 2028.

Koronapandemia

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 23.3.2020 kaupunginhallituksen esittämänä hallintosäännön muutoksen niin, että toimielimet poikkeusolojen aikana voivat tehdä toimivaltaisia päätöksiä sähköisissä kokouksissa ja että kaupunginjohtaja saa ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin. Kaupunginhallitus päätti 17.8.2020, että tämä erityistoimivalta päättyi. Tämän jälkeen päätökset tehtiin valmiusjohtoryhmässä. Koronatilanteen seurauksena kävi ilmi, että hallintosääntö kaipaa päivitystä koskien kriisitilanteita.

Tarkastusvaliokunta suosittelee hallintosäännön päivitystä siltä osin, että kriisitilanteissa menettelyt ja valtuudet olisivat selkeät ja mahdollistaisivat ketterän päätöksenteon.

Koronaan liittyvät kustannukset kerättiin omalle kustannuspaikalle menojen seurannan sekä raportoinnin ja tilastoinnin helpottamiseksi.

Kauniaisten kaupunki sai noin 3,8 miljoonan euron koronatuen lisäyksen peruspalvelujen valtionosuuteen. Lisäksi yhteisöveron jako-osuuteen tuli 10 prosenttiyksikön korotus. Koronasta johtuva kustannusten kasvu näkyi myös tuloslaskelmassa ja lainanotossa. Kaupungin johdolle myönnettiin valtuudet nostaa tarvittaessa lyhytaikaista lainaa. Vuoden 2020 lopussa lainaa oli yhteensä 4 milj. euroa, joka maksettiin pois alkuvuonna 2021. Kauniaisten tulosyksiköille jaettiin yhteensä noin 1,0 milj. euroa koronakustannusten kattamiseksi seuraavasti:

- hallinto- ja talouspalvelut 40 000 euroa
- ruoka- ja puhdistuspalvelut 55 000 euroa
- terveydenhuolto 710 400 euroa
- suun terveydenhuolto 9 300 euroa
- vanhuspalvelut 103 500 euroa
- sosiaalipalvelut 2 200 euroa
- varhaiskasvatus 18 000 euroa
- suomenkielinen opetus 18 000 euroa
- ruotsinkielinen opetus 31 000 euroa

Muutamille kaupungin tiloissa toimiville yrittäjille, joiden liiketoimintaa koronatilanne vaikeutti merkittävästi myönnettiin vuokranvapautusajanjaksoja vuonna 2020.

Tarkastusvaliokunta pitää hyvänä, että vaikeassa koronatilanteessa yrittäjiä tuettiin.

Tarkastusvaliokunta kiittää kaupungin johtoa siitä, että kaupungin työntekijöille pystyttiin pääsääntöisesti tarjoamaan erityisjärjestelyin töitä, joten lomautuksilta vältyttiin.

6.2 Sosiaali- ja terveystoimi

Vuosi 2020 oli maaliskuun puolivälistä lähtien koronarajoitusten takia poikkeuksellinen vuosi. Varsinkin terveystoimi joutui koville, kun sen asiakkaille oli saatava nopeasti tietoa, miten toimia. Uusia menetelmiä otettiin käyttöön ja henkilöstö ryhtyi toimimaan nopeasti uusien ohjeiden mukaan.

Talous

Koronaepidemiasta johtuviin kuluihin tulosalueille myönnettiin yhteensä 825 000 euron lisämääräraha, josta toimialan oman toiminnan koronakulut olivat 819 000 euroa ilman erikoissairaanhoidon kuluja. Sosiaalipalvelujen sitova toimintakate ylitti talousarvion 459 000 eurolla (7 %). Lastensuojelun menot kasvoivat 34 %:lla eli 348 000 eurolla. Lastensuojelun kuluihin saatu lisämääräraha kattoi menojen kasvun. Vanhuspalvelujen sitova toimintakate ylitti talousarvion 80 000 eurolla (0,9 %). Kotihoidossa henkilöstökulut kasvoivat 100 000 eurolla edellisvuoteen verrattuna pitkittyneiden sairauslomien ja henkilöstön ylitysten takia. Koronaepidemia vaikutti sijaisten saatavuuteen. Vuosi 2020 oli ensimmäinen kokonainen toimintavuosi rintamaveteraanien lakisääteisten kotona asumista tukevien palvelujen osalta.

Tarkastusvaliokunta on huolestunut lastensuojelun menojen kasvusta ja kehityssuunnasta. Voiko perheiden hyvinvointiin ja kustannusten kehityssuuntaan vaikuttaa ennaltaehkäisevästi?

Terveydenhuollossa koronakulujen osuus oli 697 000 euroa, joista suurin osuus koostui koronatestien laboratoriokuluista ja toiseksi suurin osuus tartunnanjäilytykseen liittyvistä henkilöstökuluista.

Sosiaali- ja terveystoimi sai lisämäärärahaa koronan aiheuttamiin kuluihin seuraavasti:

- hallinto- ja talouspalvelut/tietohallinto 27 000 euroa
- ruoka- ja puhdistuspalvelut 50 000 euroa
- terveydenhuolto 300 000 euroa
- suun terveydenhuolto 4 000 euroa
- vanhuspalvelut 62 000 euroa

Vammaispalvelulain mukaisista kuljetuksista tuli säästöä n. 120 000 euroa ja pakolaiskorvauksia saatiin 70 000 euroa arvioitua enemmän.

Tarkastusvaliokunta tiedustelee, miten sosiaali- ja terveystoimi aikoo jatkaa koronapandemian aikana hyviksi todettuja menetelmiä ja toimenpiteitä.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta päätti 20.6.2018, että kaupunki osallistuu Länsi-Uudenmaan kuntien yhteiseen, Espoon kaupungin johdolla toteutettavaan vammaispalvelu- ja sosiaalihuoltolain mukaisten kuljetusten yhteishankintaan. Espoon kaupunki teki palvelun järjestäjänä 17.1.2020 hankintapäätöksen kuljetusvälitys- ja hallintapalvelun palveluntuottajasta. Valiokunta toteaa, että vammaiskuljetusasia oli vuodenvaihteessa vielä kesken.

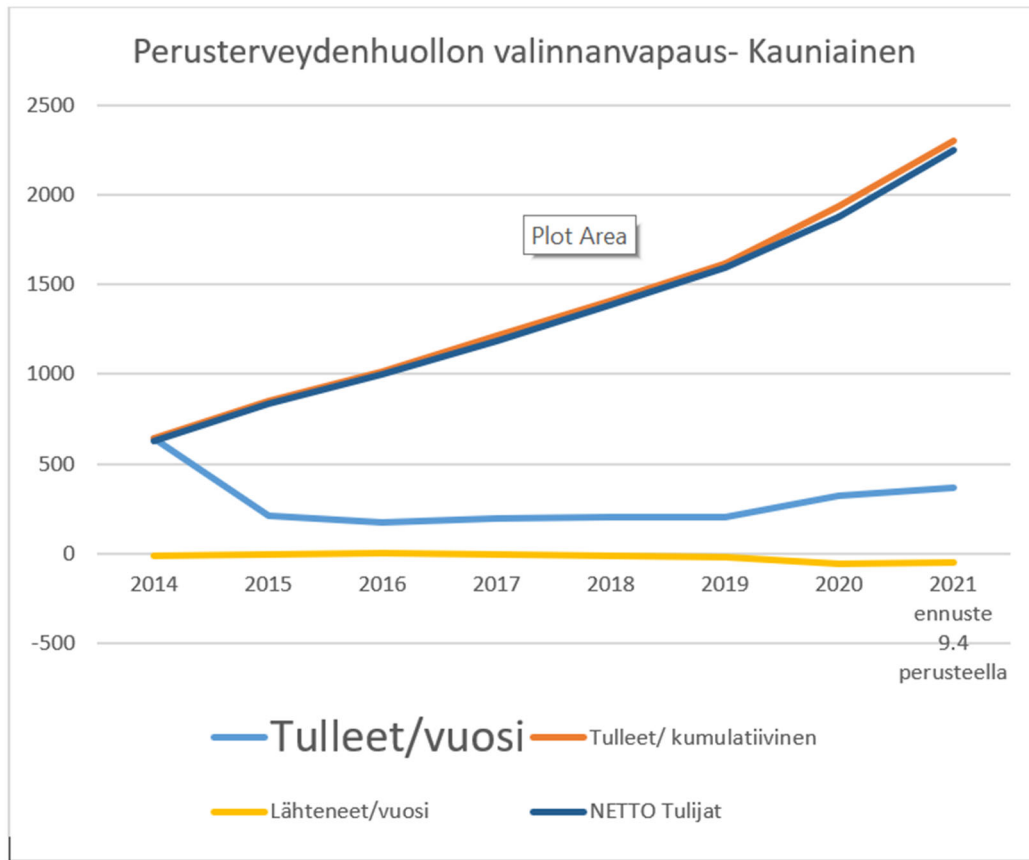
Tarkastusvaliokunta tiedustelee miten ostopalvelusopimusten toimivuutta ja vaikuttavuutta arvioidaan.

Vastauksena vanhusneuvoston toimenpide-ehdotukseen Kauniaisten kaupunki ryhtyy tekemään pilottina terveysaseman kautta terveystarkastuksia 70-vuotiaille kauniaislaisille henkilöille vuodesta 2021 alkaen. Vastaanotolla käynti on maksuton.

Tarkastusvaliokunta toivoo, että lausunnoista käy ilmi konkreettiset toimenpiteet, toteuttajat ja aikataulu.

Perusterveydenhuollon resurssiselvitys tehtiin 2015 ja 2020 vuoden 2014 lakimuutoksen seurauksena. Kauniaisten terveyskeskukseen kirjautui vuoden 2014 lopulla asiakkaita muista kunnista 640 henkilöä, sen jälkeen noin 200

terveyskeskusvaihtajaa vuosittain. Vuoden 2020 lopussa terveyskeskusvaihtajia oli yhteensä 1 879 (netto). Noin 50 vaihtoi hoitopaikkansa pois Kauniaisista kuluneen seitsemän vuoden aikana.

Vuonna 2020 budjetin ulkopuolella perustettiin seuraavat virat ja toimet: terveyskeskuslääkäri, sairaanhoitaja sekä terveydenhoitaja johtuen terveyskeskusvaihtajien lukumäärän kasvusta.

Tarkastusvaliokunta pyytää kiinnittämään huomioita siihen, että resurssiselvitys tehtiin vasta viiden vuoden päästä edellisestä selvityksestä.

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan toiminta-avustuksia myönnettiin 2020 yhteensä 50 650 euroa ja 7 550 euroa siirrettiin myöhempään ajankohtaan koronaepidemian seurausvaikutusten korjaamiseksi. Suurin yksittäinen toiminta-avustuksen saaja oli Grani Lähiapu.

Tarkastusvaliokunta suosittaa Grani Lähiavun toiminnan vaikuttavuuden arviointia.

Kauniainen on osallistunut vuodesta 2015 Kuntaliiton keskisuurten kuntien sosiaali- ja terveystoimen kustannusten vertailuun. Kauniaisien ikävakioidut asukaskohtaiset kustannukset olivat vuoden 2018 vertailussa pienimmät ja vuoden 2019 vertailussa toiseksi pienimmät (3 238 euroa / asukas). Ikävakioidut asukaskohtainen kustannus kaikissa kunnissa oli 3 627 euroa / asukas ja Kauniaisien kustannukset olivat 11 % keskimääräistä pienemmät. Kauniaisissa 65 – 74-vuotiaiden osuus oli 11 %, 75 – 84-vuotiaiden 8 % ja 85 vuotta täyttäneiden 3 %.

Tarkastusvaliokunta suosittaa jatkamaan 70 vuotta täyttävien kauniaislaisten kertaluonteisia terveystarkastuksia.

Henkilöstön tyytyväisyyskysely

Vuoden 2020 henkilöstön tyytyväisyyskyselyn (HENTY) vastausaktiivisuus oli 56 %, kun se kunnissa yleensä on 65 %.

Toimialoja tarkasteltaessa kokonaistulos heikentyi sivistystoimessa (3,63 -> 3,55) ja yhdyskuntatoimessa (4,00 -> 3,80). Sosiaali- ja terveystoimessa kokonaistulos parani (3,45 -> 3,58) ja yleishallinnossa se säilyi ennallaan (3,60). Kannustaminen ja kehittäminen – mittari heikentyi kaikilla toimialoilla (keskiarvo 3,28 -> 3,20) paitsi sosiaali- ja terveystoimessa, jossa tulos parani 3,08 -> 3,27.

Vuoden 2020 lopussa kaupungin palveluksessa oli 780 henkeä, mikä on yhdeksän henkeä enemmän kuin edellisen vuoden lopussa. Vakituudessa palvelussuhteessa oli 74 % ja määräaikaisessa palvelussuhteessa 26 %. Sairauspoissaoloja oli keskimäärin 11 vrk / hlö, mikä on edelleen selvästi alle kuntasektorin keskiarvon.

Miten henkilöstön työtyytyväisyyttä parannetaan?

6.3 Yhdyskuntatoimi

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 21.9.2020 kokouksessaan valtion ja Helsingin seudun kuntien välisen maankäytön, asumisen ja liikenteen MAL-sopimuksen vuosille 2020 - 2031. Samalla kun yhdyskuntavaliokunta osaltaan hyväksyi sopimuksen ja se totesi, ettei Kauniaisilla ole mahdollisuutta toteuttaa sopimuksessa sille osoitettua asemakaavoitustavoitetta kaupungin omistaman maaomaisuuden rajallisuuden vuoksi.

Tarkastusvaliokunta on asiasta samaa mieltä ja pyytää kiinnittämään huomiota tavoitteeseen. Tarkastusvaliokunta kuitenkin katsoo, ettei MAL-sopimuksessa ole huomioitu Kauniaisten maantieteellisesti rajallista aluetta.

MAL-sopimuksen asuntotuotannon tavoitteet sopimuskaudella 2020 - 2023 tarkoittavat Kauniaisissa keskimäärin 80 asuntoa vuodessa, joista kohtuuhintaisen asumisen osuus on 24 asuntoa ja 14 asuntoa on 40-vuotisen korkotuen ja/tai erityisryhmien piiriin kuuluvia.

Kauniaisille asetettu MAL kaavoitustavoite on haasteellinen ja edellyttää, että vireillä olevat kaavahankkeet saadaan vietyä suunnitellusti hyväksymiskäsittelyyn.

Vuoden 2020 aikana asuntotuotannon kannalta etenivät Asematie 10 - 14, Helsingintie 10 (Raamattuopisto), Palokunnantie 9 (VPKn alue) sekä Venevalkamantie 1. Vuoden 2020 aikana ei hyväksytty yhtään asemakaavan muutosta. Kaavavaranto ei mahdollista enää yhtään uutta kerrostalohanketta.

Tarkastusvaliokunta suosittaa, että myös tuleville vuosille varataan potentiaalisia maa-alueita kaavoitettavaksi.

Valtio käynnistää Espoon kaupunkiradan toteuttamisen. Kauniainen osallistuu hankkeeseen sillä edellytyksellä, että Kauniaisten kattohinta 27,5 milj. euroa ei ylitä. Tämän lisäksi tulevat junaradan varteen rakennettavan pyörätien kustannukset. Tarkastusvaliokunta pitää tätä pyörätiehanketta hyvänä ja hiilineutraalisuustavoitetta tukevana.

Tarkastusvaliokunta on huolestunut kaupunkiradan taloudellisesta vaikutuksesta Kauniaisten osalta. Hankkeen kustannus on niin suuri, että se vastaa kolmen vuoden Kauniaisten investointiohjelman. Käytännössä hankkeen kustannukset katetaan verovaroilla. Kaupungin viranhaltijat yrittävät sopimusneuvotteluissa kiittävästi kiinnittää sopimusosapuolten huomiota Kauniaisten näkökulmaan hankkeen mittavuudesta kaupungin kokoon nähden ja suhteessa kaupunkilaisten saamaan hyötyyn.

Tärkeimmät hankkeet vuonna 2020

Kaupungintalon alueen kaavamuutosprosessia ei saada päätökseen valtuustokauden aikana. Alueen asemakaavan muutosehdotus palautettiin huhtikuussa 2020 uudelleen valmisteltavaksi.

Tarkastusvaliokunta toteaa, että vuoden 2019 arviointikertomuksessa esiin tuotu huomio poikkihallinnollisten kuulemistilaisuuksien muistioiden pitämisestä ei ole toteutunut. Tämän johdosta poliittisten päättäjien esille tuotuja jatkovalmisteluun liittyviä toivomuksia ei ole otettu huomioon viranhaltijoiden valmistelutyössä.

Ruotsinkielisen koulukeskuksen H-osan fysiikan- ja kemianluokkien uudistaminen valmistui. Nuorisotalon peruskorjauksen urakan kilpailutus käynnistettiin ja hankkeelle myönnettiin rakennuslupa. Granhultin esiopetuksen tilojen toteutussuunnittelu eteni (ks. tarkemmin varhaiskasvatuksen arviointi 5.2). Uimahallissa suoritettiin toiminnan jatkumisen kannalta välttämättömiä korjaustöitä. Kasavuoren koulukeskuksen A-osan hankesuunnittelu päätettiin käynnistää. Rakennusten yllä- ja kunnossapitoinvestointeja sekä kiinteistöjen vuosikorjauksia toteutettiin varsin laajasti.

Kauniaisten kaupunki aloitti kunnallisen pysäköinninvalvonnan tehden palveluostosopimuksen Espoon kaupungin kanssa.

Koronaepidemia on aiheuttanut yllätyksellisiä kuluja, joihin ei ole voitu varautua etukäteen.

Kasavuoren metsän kuntopolun varrelle valmistui suosiota saavuttanut hirsilaavu tulisijoihin kuntalaisten virkistyskäyttöön.

Paikkatietojärjestelmän kehittäminen jatkui ja 3D-kaupunkimallin luominen eteni omana työnään.

Yhdyskuntatoimen talouden toteutuminen 2020

Vuoden 2020 talousarvion mukainen tulotavoite oli 17,1 milj. euroa. Tilinpäätöksen mukainen toteuma oli 14,7 milj. euroa, joka vastaa 86 %:a koko toimialan tulotavoitteesta. Vuoden 2020 talousarvioon sisältyi tonttimyynnit osoitteissa Kavallintie 16C, Kavallintie 12 sekä osa maankäyttösopimuskorvauksista. Käyttötalouteen kirjattavan myyntivoiton arvio oli 1,3 milj. euroa. Tilinpäätöksen mukainen myyntivoittojen kokonaistoteuma oli 1,4 milj. euroa. Helsingintie 10 (Raamattuopisto) ja Palokunnantie 9 (VPK:n alue) alueiden asemakaavan muutokset eivät edenneet hyväksymiskäsittelyyn, joten niiden budjetoidut maankäyttösopimuskorvaukset, sekä tontinosien myynnit (yhteensä noin 2,8 milj. euroa) jäivät toteutumatta. Vuoden 2020 talousarvion mukainen menoarvio oli 11,8 milj. euroa. Tästä toteutui 10,5 milj. euroa, joka vastaa 89 % menojen kokonaisarviosta.

Toimialan henkilöstömäärä oli 60 henkilöä. Toimialaa pitkään vaivannut henkilöstövajaus saatiin vuoden aikana parempaan kuntoon.

6.4 Rakennusvalvonta

Rakennusvalvonta huolehtii omalta osaltaan rakennetun ympäristön perinne-, kauneus- ja muiden arvojen säilymisestä, lisäksi rakennusvalvonta neuvoo rakennetun ympäristön ja rakennuskannan hoidosta ja kunnossapidosta.

Rakennus-, toimenpide- ja purkulupia myönnettiin vuonna 2020 yhteensä 81 kappaletta.

Kauniaisissa valmistui 289 asuntoa vuonna 2020, joista 11 oli pientaloja ja 8 pienkerrostaloja. Kerrostaloja valmistui osoitteissa Ullanmäentie 10 a ja b, Bredanportti 5 ja Bredanportti 8.

Rakennuslupia myönnettiin uudisrakennushankkeisiin 21 kappaletta. Asunnoille myönnettiin lupia yhteensä 23 kpl. Asuinrakennusten lisäksi myönnettiin rakennuslupa (Kasavuorentie 6) päiväkodille. Yhtään kerrostalohanketta ei käsitelty vuoden 2020 aikana.

Sähköisen arkistomateriaalin digitointiprojekti jouduttiin tilapäisesti pysäyttämään, johtuen henkilövaihdoista ja koronatilanteesta.

Alkuvuodesta rakennusvalvonta toimi yhden henkilön vajauksella. Uusi rakennustarkastaja aloitti toukokuussa 2020.

Vuonna 2020 toimintatuotot olivat 93 tuhatta euroa, toimintakulut 275 tuhatta euroa. Toimintakate oli -182 tuhatta euroa.

7. Tarkastusvaliokunnan esitys kaupunginvaltuustolle

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastusvaliokunnan arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Kaupunginhallitus antaa valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta.

Tarkastusvaliokunta jättää arviointikertomuksensa vuodelta 2020 kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi ja esittää, että kaupunginvaltuusto pyytää arviointikertomuksessa kursivilla esitetyistä arvioista ja suosituksista valiokuntien ja kaupunginhallituksen vastineet lokakuun 2021 loppuun mennessä.

Tarkastusvaliokunta esittää tilintarkastajan esityksen mukaisesti tilinpäätöksen hyväksymistä ja vastuuvapauden myöntämistä toimielinten jäsenille ja tehtäväalueiden johtaville viranhaltijoille tilikaudelta 1.1. - 31.12.2020.

8. Yhteenveto

Tarkastusvaliokunnan tehtävänä on kuntalain mukaisesti arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kaupungissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Tarkastusvaliokunta on toteuttanut arvioinnin valtuustokaudelle 2017 – 2021 laaditun arviointisuunnitelman ja vuoden 2020 arviointityöohjelman mukaisesti.

Tarkastusvaliokunta toteaa, että valtuuston hyväksymät toiminnan ja talouden tavoitteet ovat keskimäärin hyvin saavutettu.

Tarkastusvaliokunta kiittää kaupungin viranhaltijoita, hallitusta ja valiokuntia kuluneen valtuustokauden aikana tehdystä työstä.

9. Allekirjoitukset

Kauniaisissa 20. toukokuuta 2021

Kauniaisten kaupungin tarkastusvaliokunta

Olavi Filppula
puheenjohtaja

 Stefan Stenberg
varapuheenjohtaja

Veronica Fellman
jäsen

Jarkko Huttunen
jäsen

Sari Mutka
jäsen